

POSTANOWIENIE Z DNIA 14 PAŹDZIERNIKA 2010 R.

WZ 44/10

W sprawie oskarżonego, która została wyłączona do odrębnego rozpoznania (art. 34 § 3 k.p.k.) fakt, że w prawomocnym wyroku skazującym wcześniej innych oskarżonych został on wskazany jako współdziałający z nimi w popełnieniu przestępstwa, nie stwarza w stosunku do niego powagi rzeczy osądzonej (*res iudicata*) i tym samym podstawy do umorzenia postępowania określonej w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Przewodniczący: sędzia SN A. Kapłon.

Sędziowie SN: J. B. Rychlicki (sprawozdawca), A. Tomczyk.

Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej: płk. J. Żak.

Sąd Najwyższy w sprawie ppłk. rez. Wiesława J., wobec którego na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzono postępowanie karne o czyny określone w art. 271 § 3 k.k. w zb. z art. 284 k.k i innych, po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 14 października 2010 r., zażalenia prokuratora, na niekorzyść oskarżonego, na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 10 sierpnia 2010 r.,

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie i sprawę ppłk. rez. Wiesława J. p r z e k a z a ł do ponownego rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w P.

UZASADNIENIE

Prokurator Wojskowej Prokuratury Okręgowej w P. oskarżył ppłk. rez. Wiesława J., kpt. rez. Józefa S., st. chor. rez. Dariusza L., cyw. Grzegorza M., cyw. Romana I., cyw. Marka S. o popełnienie przestępstw z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 284 § 1 i innych k.k.

Wojskowy Sąd Okręgowy w P. na rozprawie w dniu 25 lutego 2010 r., na podstawie art. 34 § 3 k.p.k., postanowił wyłączyć do odrębnego prowadzenia sprawy ppłk. rez. Wiesława J. i Grzegorza M., albowiem „wobec złożenia wniosków przez pozostałych oskarżonych o dobrowolne poddanie się karze łączne rozpoznanie sprawy wszystkich oskarżonych jest niemożliwe”.

Wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 4 marca 2010 r., (...) oskarżeni Józef S., Dariusz L., Roman I. i Marek S. zostali uznani za winnych popełnienia zarzucanych im czynów i skazani na odpowiednie kary pozbawienia wolności. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 12 marca 2010 r.

Wojskowy Sąd Okręgowy w P. na rozprawie w dniu 10 czerwca 2010 r., na podstawie art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 650 § 1 k.p.k. i art. 34 § 1 k.p.k., stwierdził swą niewłaściwość do rozpoznania sprawy oskarżonego cyw. Grzegorza M. i sprawę według właściwości przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S., a na rozprawie w dniu 10 sierpnia 2010 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., umorzył postępowanie karne przeciwko oskarżonemu ppłk. rez. Wiesławowi J. o czyny zarzucane mu w akcie oskarżenia z powodu powagi rzeczy osądzonej, albowiem w wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 4 marca 2010 r. (...) prawomocnie ustalono sprawstwo tego oskarżonego. Na powyższe postanowienie zażalenie, na niekorzyść oskarżonego, wniósł prokurator Wojskowej Prokuratu-

ry Okręgowej w P. Na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. zarzucił „obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, iż postępowanie co do wyżej opisanych czynów osk. Wiesława J. zostało prawomocnie zakończone z uwagi na wydanie przez Wojskowy Sąd Okręgowy w P. wyroku z dnia 4 marca 2010 r. (...) skazującego współsprawców przedmiotowych występków; kpt. rez. Józefa S., st. chor. rez. Dariusza L. i cyw. Marka S., w którym to orzeczeniu nie wyeliminowano z opisu czynów osk. Wiesława J. jako sprawcy kierowniczego bądź współsprawcy przestępstw” i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w P. W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, że oskarżony ppłk rez. Wiesław J. *de facto* nie został prawomocnie skazany za zarzucane mu przestępstwa, jakkolwiek błędem ze strony wyrokującego sądu w sprawie pozostałych oskarżonych było przyjęcie opisów czynów przedstawionych w akcie oskarżenia, w których ten oskarżony został określony jako sprawca polecający inkryminowane postępowanie pozostałym oskarżonym. W tej sytuacji, wydając wyrok wobec pozostałych oskarżonych Sąd *meriti* powinien posłużyć się określeniem zastępującym nazwisko tego sprawcy lub współsprawcy, który w chwili wydania wyroku nie był osądzony. Na poparcie swojego stanowiska autor zażalenia odwołał się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1991 r., V KRN 386/90, OSNKW 1991, z. 7-9, poz. 42 i wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 czerwca 1996 r., II AKa 121/96, KZS 1996, z. 7-8, poz. 62. Skarżący odwołał się również do treści art. 4 Kodeksu karnego wykonawczego określającego zakres znaczeniowy pojęcia „skazany”.

Sąd Najwyższy po wysłuchaniu prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej popierającego zażalenie rozważył, co następuje.

Zażalenie prokuratora jest zasadne. Decyzja procesowa Sądu pierwszej instancji była rażąco błędna i podlegała uchyleniu, a w następstwie

tego sprawa oskarżonego ppłk. rez. Wiesława J. została przekazana do ponownego rozpoznania temu Sądowi z następujących powodów.

W pełni należało zgodzić się z wywodami autora zażalenia, że wobec oskarżonego ppłk. rez. Wiesława J. postępowanie karne co do tego samego czynu nie zostało prawomocnie zakończone (art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.). Sąd Najwyższy na potrzeby rozpoznawania zażalenia prokuratora przedstawił wyżej stan prawny i faktyczny, który doprowadził do wydania zaskarżonego postanowienia. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że Sąd pierwszej instancji w sposób rażąco błędny zinterpretował treść art. 8 § 1 k.p.k., a w szczególności art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. Dla Sądu Najwyższego jest rzeczą oczywistą, że wobec oskarżonego ppłk. rez. Wiesława J. prawomocnie nie zakończyło się postępowanie karne. Jakkolwiek ustawa karnoprocesowa nie zawiera definicji zwrotu „postępowanie karne”, to przyjęć należy, że jest to „prawnie uregulowana działalność zmierzająca do realizacji prawa karnego materialnego” (por. T. Grzegorzczak, J. Tylman: Polskie postępowanie karne, Warszawa 2003, s. 44, jak i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2004 r., I KZP 40/03, OSNKW 2004, z. 2, poz. 22). W zaistniałej sytuacji procesowej czyny zarzucone temu oskarżonemu *de facto* nie zostały rozpoznane i osądzone na skutek wydania wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 4 marca 2010 r., a zatem orzeczenie to nie mogło powodować skutku w postaci tego, „że czyn rozpoznany staje się rzeczą osądzoną (*res iudicata*) i nie może być przedmiotem innego postępowania o to samo” (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 1 października 1998 r., II AKz 92/98, Prok. i Pr. 1999, nr 6, poz. 19, M. Rogalski: Przesłanka powagi rzeczy osądzonej w procesie karnym, Kraków 2005, s. 311). Podsumowując wywody stwierdzić należało, że w wypadku rozpoznawania sprawy oskarżonego, na skutek wydanego postanowienia o rozpoznaniu jego sprawy w warunkach art. 34 § 3 k.p.k., wydany uprzednio prawomocny wyrok w sprawie współdziałają-

cych z nim oskarżonych nie powoduje wystąpienia negatywnej przesłanki dopuszczalności procesu karnego w postaci *res iudicata* i nie uzasadnia umorzenia postępowania karnego przeciwko temu oskarżonemu na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

W związku z powyższym, w uwzględnieniu zażalenia prokuratora należało uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę oskarżonego ppłk. rez. Wiesława J. przekazać do ponownego rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu P. ze szczególnym podkreśleniem unormowania zawartego w art. 442 § 3 k.p.k.